

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА МОНИТОРИНГ

**ОТНОСНО СЪВМЕСТИМОСТТА НА ЕКОЛОГИЧНИТЕ ЕФЕКТИ
ПО ПРОГРАМАТА ЗА ТГС INTERREG-ИПП БЪЛГАРИЯ-
СЪРБИЯ 2014-2020 ПО ИНСТРУМЕНТ ЗА
ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА ПОМОЩ (ИПП II), С ДОКЛАДА
ЗА СТРАТЕГИЧЕСКА ОЦЕНКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА**

2022

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият мониторингов доклад е изготвен в съответствие с:

- ДОКЛАД за стратегическа оценка на последиците върху околната среда (СЕО) на Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България - Сърбия 2014-2020 г.
- ДИРЕКТИВА 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (наричана още Директивата за СЕО)

Приложимо законодателство в РБългария:

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за ограничаване изменението на климата
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за защитените територии
- Закон за водите
- Закон за почвите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Българските национални правила за условията и реда за оценка на съвместимостта на плановете, програмите, проектите и инвестиционните предложения с целите и целите на опазване на защитените територии
- Становище по екологична оценка № 8 - 5/2014, издадено от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) на Република България

Съответно законодателство в РСърбия:

- Закон за защита на въздуха
- Закон за водите
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за енергетиката
- Закон за енергийната ефективност
- Закон за защита на природата
- Закон за опазване на околната среда
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за туризма
- Закон за защита на наследството

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАПРЕДЪКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Програмата за трансгранично сътрудничество Interreg-ИПП България - Сърбия 2014-2020 г. (Програмата) беше официално одобрена на 30 юли 2015 г. с Решение за изпълнение на комисията № С(2015) 5444. През 2016 г. беше извършено изменение на Програмата относно определяне на изходни и целеви

стойности на качествените показатели за резултатите от програмата и не влияе върху предвидените приоритети и дейности на Програмата, съответно не изисква нов доклад СЕО и нова екологична декларация от МОСВ.

Общо 41 договора за субсидии бяха финансирани по първата покана за набиране на проектни предложения. Три договора за субсидия бяха прекратени поради високия риск, установен във връзка с цялостното им изпълнение. През 2017 г. бяха завършени 2 проекта, 29 бяха завършени през 2018 г., 7 бяха завършени през 2019г.

Втората покана за набиране на проектни предложения беше обявена на 22.01.2018 г. и 69 договора бяха сключени за финансиране по Програмата, от които 8 проекта са сключени през 2022г. от резервния списък. 19 проекта са завършили през 2020, 23 проекта са завършили през 2021г, 14 проекта са завършили през 2022г., 1 е прекратен през 2022г. поради отказ от партньорите, а останалите 12 са в процес на изпълнение.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ЦЯЛОСТНО ИЗКЛЮЧВАНЕ, ДОКОЛКОТО Е ВЪЗМОЖНО, НА ПОТЕНЦИАЛНИ НЕГАТИВНИ ПОСЛЕДИЦИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Съгласно точка I „Мерки и изисквания за предотвратяване, намаляване и цялостно изключване, доколкото е възможно, на потенциални негативни последици от изпълнението на Програмата” в екологичната декларация на МОСВ, трябва да бъдат спазени следните изисквания:

1. Планове, програми и проекти, както и инвестиционни предложения, предмет на Програмата за ТГCInterreg-ИПП България - Сърбия 2014-2020 г., които попадат в обхвата на Закона за опазване на околната среда или извън него, и съгласно разпоредбите на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, са предмет на оценка на съвместимостта с обхвата и целта на опазване на защитените територии. Горепосочените интервенции могат да бъдат одобрени само след положително решение / преценка по ОВОС / СЕО / екологична оценка, следвайки съответните препоръки, както и условията, изискванията и мерките, определени в решението / преценката;
2. Развитието на туризма трябва да бъде съобразено с капацитета за възстановяване на територията и да се осигури подходящо пречистване на отпадъчните води и управление на отпадъците.
3. Дейности като „сафари туризъм“, „Off-road“, „проследяване за мониторинг на редки и застрашени видове“ не трябва да бъдат включени в разработването на туристически пакети по приоритетна ос 1, тъй като те водят до значителни щети върху околната среда и по-специално върху биоразнообразието.

Вземайки предвид горепосочените изисквания, Управляващият орган на Програмата - Дирекция УТС в МРРБ, е включил всички тях в Насоките за кандидатстване по първата и по втората покана за набиране на проектни предложения, както следва:

- Изисква се с всяко инвестиционно предложение, предвиждащо строителни работи, да се представя като приложение към Формуляра за кандидатстване положителна оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), съгласно изискванията на националното законодателство, или становище, издадено от съответния орган, в което ясно се посочва, че не е необходима оценка на въздействието върху околната среда;

- Всички инвестиционни дейности трябва да бъдат в съответствие със съответното национално законодателство за съответния вид строителни работи (включително тези, свързани с развитието на туризма);
- Дейности като „сафари туризъм“, „Off-Road“, „проследяване за мониторинг на редки и застрашени видове“ са включени в списъците на недопустимите дейности за всички приоритетни оси (ПО).

Съгласно изискванията на Насоките за кандидатстване, в случай на инвестиционни проекти, които предвиждат строителни работи, кандидатите трябва да предоставят Приложение В4.4, което включва:

- Положителна оценка на въздействието върху околната среда (положително становище от съответния орган), изисквана от националното законодателство,
- Или становище на съответния орган, което ясно посочва, че не е необходима оценка на въздействието върху околната среда (нотариално заверено за бенефициерите от Република България и заверено от съответната административна институция за бенефициерите от Република Сърбия)

По време на оценяването на проектните предложения беше надлежно проверено от оценителите дали те отговарят на горепосочените изисквания, като само проектни предложения отговарящи на изискванията бяха предложени и одобрени за финансиране.

След сключване на договор за финансиране, за всички проекти бяха изготвени самооценки за очакваните екологични последици от предвидените за изпълнение проектни дейности по отношение на шест показателя (Въздух и климат; Биоразнообразие; Фауна и флора; Вода; Почви; Население и човешко здраве; Културно/Природно наследство и Ландшафт). За изготвяне на тази оценка беше използван въпросника в раздел 10.2 от доклада за СЕО и резултатите са сравнени с очакваните стойности за съответните Специфични цели съгласно доклада за СЕО.

Разпределението на проектите по специфичните цели (СЦ) по втората покана за набиране на проектни предложения по програмата, е както следва:

- СЦ 1.1 “ТУРИСТИЧЕСКА АТРАКТИВНОСТ“ за подпомагане развитието на конкурентни туристически атракции, постигнати чрез сътрудничество, като по този начин се допринася за диверсификацията на туристическия продукт (и) в трансграничния регион”- 6 проекта;
- СЦ 1.2 “ТРАНСГРАНИЧЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ“за оползотворяване на икономическите ползи от развитието на природното и културно наследство в граничния регион чрез създаване на общи трансгранични туристически дестинации - 10 проекта;
- СЦ 1.3 “ХОРА ЗА ХОРА И РАБОТА В МРЕЖА“ за капитализиране на ефекта от културния, историческия и природния туризъм върху граничните общности чрез общи действия- 16 проекта;
- СЦ 2.1 “УМЕНИЯ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО“ за подпомагане на развитието на средата и подпомагане на младите хора в пограничния район към съвместни действия - 1 проект;
- СЦ 2.2 “ХОРА ЗА ХОРА И РАБОТА В МРЕЖА“за насърчаване на инициативи за сътрудничество за и с млади хора, като по този начин се повишава мобилността на младите хора през границите - 17 проекта;
- СЦ 3.1 “СЪВМЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА“за предотвратяване и смекчаване на последиците от природни и причинени от човека трансгранични бедствия – 4 проекта

- СЦ 3.2 “ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДАТА“ за насърчаване и подобряване на използването на общите природни ресурси, както и стимулиране опазването на природата в програмната област чрез съвместни инициативи от двете страни на границата – 14 проекта.

Таблицата по-долу представя обобщена информация за извършената самооценка от страна на бенефициерите по изпълняваните през 2022г. проекти, договорени по втора покана, всички констатации и мерки, предприети за намаляване на отрицателните ефекти върху околната среда и човешкото здраве. Събраната информация е интерпретирана към ординалната скала от 1 до 10, където с 1 се оценяват проекти с неутрално въздействие, 2 – много слабо въздействие; 3 – слабо въздействие; 4 – отчетливо въздействие; 5 – умерено въздействие; 6 – засилено умерено въздействие; 7 – значително въздействие; 8 – силно въздействие; 9 – много силно въздействие, а с 10 - такива с изключително силно въздействие.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ОСЪЩЕСТВЕНАТА САМООЦЕНКА ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ И СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
ПО 1 СЦ 1.1	Въздух и климат	Много слабо въздействие	1	3	0	0	Очаква се изпълнението на проектите по СЦ 1.1 да има слабо положително въздействие върху проблемите на околната среда, свързани с въздуха и изменението на климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	Много слабо въздействие	3	1	0	0	Очаква се да се повиши туристическата привлекателност и да се насърчи туризмът, фокусиран върху културното и историческото наследство, а също и върху местните традиции в региона чрез инвестиции в инфраструктурата. Освен това, проектите целят чрез инвестициите да се покачи стойността на местните културни дестинации и превръщането им в туристически атракции. Проектите по СЦ 1.1 ще допринесат към създаването на условия за културен обмен между хората, изграждайки връзки на интерес за бъдещи съвместни дейности и устойчиво развитие на конкурентни туристически атракции. Освен с постигането на директни резултати, предвидените мерки ще допринесат за промотиране и насочване на вниманието към богатото културно и природно наследство в региона и ще повиши осведомеността на бенефициерите и населението от ползата от опазването на природата, и на културно-историческото наследство. Развитие на алтернативни форми на туризъм
	Води	Много слабо въздействие	1	3	0	0	Очаква се изпълнението на проектите по СЦ 1.1 да има слабо положително въздействие върху компонента „Води“.
	Почва	Неутрално въздействие	0	4	0	0	Не се очаква изпълнението на проектите по СЦ 1.1 да има въздействие върху компонента „Почва“.
	Население и човешко здраве	Много слабо въздействие	1	3	0	0	Очаква се изпълнението на проектите по СЦ 1.1 да има слабо положително въздействие върху компонента „Население и човешко здраве“.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Много слабо въздействие	4	0	0	0	С инвестиране в инфраструктурата от всички проекти по СЦ 1.1 се очаква да се увеличи атрактивността на туризма, фокусиран върху

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							културното и историческото наследство и местните традиции на региона. Освен това два от проектите имат за цел реставриране на Античен мавзолей и крепост и превръщането им в туристически атракции чрез промотирането на устойчивото развитие на културния туризъм и природа в региона. Проектите предвиждат мерки за опазване и рехабилитация на културното наследство в трансграничния регион. Археологическите обекти ще бъдат изцяло почистени и възстановени чрез подсилване на съществуващите стени, премахване на пукнатини в някои от зидариите и запечатване на стените. Проектите по СЦ 1.1 ще допринесат за диверсификацията на предлаганите туристически продукти и за повишаването на туристическата привлекателност на общините, като с това ще подпомогнат икономическото развитие на граничния регион и като цяло ще привлекат повече хора към региона. В допълнение проектите инвестират в ефективно управление на обектите на културното и природно наследство в трансграничния регион. Така балансираното развитие на историческия туризъм ще има ефект върху подобряване на условията за диверсифициране на туристическите продукти в граничния регион и с това ще подпомогне разумното развитие на Българо-Сръбския граничен регион. Очаква се проектите да стимулират процесите на разбирателство, сътрудничество и интегриране на общностите в общеевропейското културно и информационно пространство чрез промотиране на устойчивото развитие на културния туризъм и природа.
ПО 1 СЦ 1.2	Въздух и климат	Неутрално въздействие	0	3	0	0	Не се очаква изпълнението на проектите по СЦ 1.2, да окажат въздействие върху въздуха и климата, тъй като не включват дейности, които влияят върху въздуха и климата.

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
	Биоразнообразие, фауна и флора	Неутрално въздействие	0	3	0	0	Не се очаква изпълнението на проектите по СЦ 1.2 да имат значително въздействие върху биоразнообразието, фауната и флората, тъй като никой от проектите не предвижда дейности, въздействащи върху биоразнообразието, флората и фауната.
	Води	Неутрално въздействие	0	3	0	0	Не се очаква проектите по СЦ 1.2 да имат някакво въздействие върху компонента „Води“, тъй като тези проекти не предвиждат дейности по този компонент. По два от проектите са изградени подпорни стени и са укрепени коритата на реките Рилска и Вучи дол, Прелесячка, Рибна, Бистрица.
	Почва	Неутрално въздействие	0	3	0	0	Проектите, финансирани по СЦ 1.2, не се очаква да окажат значително въздействие върху този компонент, тъй като не включват дейности, влияещи на почвата.
	Население и човешко здраве	Неутрално въздействие	0	3	0	0	Не се очаква проектите по СЦ 1.2, да окажат влияние върху този компонент, тъй като не включват дейности, влияещи върху населението и човешкото здраве.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Много слабо въздействие	2	1	0	0	Очаква се два от проектите по СЦ 1.2 да имат положителен ефект върху компонента „Културно / природно наследство и ландшафт“. Един от проектите по СЦ 1.2 допринася за възстановяването на материалното културно наследство в областта на занаятчийската керамика. Освен това чрез семинари, създаване на концепции и планове за действие, проектът работи с целевите групи за повишаване на осведомеността за зависимостта на туризма от физическата околна среда и широк спектър от природни ресурси като ландшафт, вода, климат, дива природа и храна. Целта е хората да се промени чувствителността на хората и те да са наясно, че много от тези ресурси зависят в момента и ще зависят в още по-голяма степен в бъдеще от изменението на климата и самите туристически дейности. Затова плановете за действие и туристическите концепции се

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиди според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							планират по начин, който ще подпомага икономиката в региона и хората без да вреди на околната среда.
ПО 1 СЦ 1.3	Въздух и климат	Неутрално въздействие	0	4	0	0	Не се очаква изпълнението на проектите по СЦ 1.3 да окажат значително положително въздействие върху този компонент.
	Биоразнообразие, фауна и флора	Неутрално въздействие	0	4	0	0	Не се очаква изпълнението на проектите по СЦ 1.3 да окажат значително положително въздействие върху този компонент.
	Води	Неутрално въздействие	0	4	0	0	Не се очаква изпълнението на проектите по СЦ 1.3 да окажат пряко въздействие върху този компонент, тъй като изпълнението на дейностите не влияе върху компонента „Води“.
	Почва	Неутрално въздействие	0	4	0	0	Всички проекти ще имат неутрално въздействие на компонента „Почва“.
	Население и човешко здраве	Неутрално въздействие	0	4	0	0	Всички проекти ще имат неутрално въздействие на компонента „население и човешко здраве“.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Много слабо въздействие	2	2	0	0	Проектите, свързани с културното и природното наследство и ландшафт ще повлияят разностранно. Един от проектите ще има ефект върху запазването на фолклорните традиции в пограничния регион на България и Сърбия, друг проект възражда локални кулинарни традиции. В допълнение се повишава обществената осведоменост за богатството на културното наследство, разнообразието на местните традиции. Показва се уважение към различията, уменията и талантите на местното население. Проектите по СЦ 1.3 целят разширяване в трансграничния регион на инициативите с насоченост към устойчиво развитие и промотиращи устойчива употреба на природните ресурси, кулинарни приготовления и консумация. Проведените анкетни инициативи насърчават устойчивото използване на природните ресурси, което води към устойчив туризъм.
ПО 2 СЦ 2.1	Въздух и климат	Неутрално въздействие	0	1	0	0	Очаква се, че единственият проект по СЦ 2.1 ще има неутрален ефект върху този компонент, тъй

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							като не се предвиждат дейности, влияещи на компонента „Въздух и климат“.
	Биоразнообразие, фауна и флора	Неутрално въздействие	0	1	0	0	СЦ 2.1 е фокусирана върху уменията на младите хора и предприемачеството. Очаква се, че единственият проект ще има неутрален ефект върху този компонент.
	Води	Неутрално въздействие	0	1	0	0	СЦ 2.1 е фокусирана върху уменията на младите хора и предприемачеството. Очаква се, че единственият проект ще има неутрален ефект върху този компонент.
	Почва	Неутрално въздействие	0	1	0	0	СЦ 2.1 е фокусирана върху уменията на младите хора и предприемачеството. Очаква се, че единственият проект ще има неутрален ефект върху този компонент.
	Население и човешко здраве	Неутрално въздействие	0	1	0	0	Очаква се, че единственият проект ще има неутрален ефект върху този компонент.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Неутрално въздействие	0	1	0	0	СЦ 2.1 е фокусирана върху уменията на младите хора и предприемачеството. Очаква се, че единственият проект ще има неутрален ефект върху този компонент.
ПО2 СЦ 2.2	Въздух и климат	Много слабо въздействие	0	5	0	0	Проектите, които се финансират по СЦ 2.2 са свързани с установяването и развитието на младежки инициативи в мрежа (меки мерки). По време на проведения онлайн практически курс младежи от България и Сърбия бяха обучени как да предотвратят пожар. По време на проведения онлайн теоретичен курс младите хора бяха обучени по следната тема: Отношението на младите хора към околната среда / защита, знания, туристически дейности. Създадени са доброволчески центрове за извънредни ситуации, които включват превенция и защита от пожари. Съвместното обучение за управление и реагиране при извънредни ситуации и създаване на трансгранична мрежа от доброволци може да се разглежда като повишаване на осведомеността срещу климатичните промени.

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последии според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
	Биоразнообразие, фауна и флора	Много слабо въздействие	2	3	0	0	Очаква се проектите да имат предимно неутрален ефект върху този компонент. Въпреки това проектите по СЦ 2.2 промотират отговорното поведение на участниците в проекта и населението. По време на проведения онлайн практически курс младежи от България и Сърбия бяха обучени да опазват природата и „да бъдат отговорни граждани на ЕС“ във всички аспекти.
	Води	Много слабо въздействие	2	3	0	0	Очаква се проектите да имат предимно неутрален ефект върху този компонент.
	Почва	Много слабо въздействие	1	4	0	0	Очаква се всички проекти да имат неутрален ефект върху този компонент, тъй като почти няма предвидени дейности, насочени към почвата.
	Население и човешко здраве	Много слабо въздействие	1	4	0	0	Очаква се проектите да имат положителен ефект по този компонент. Доброволчески центрове за доброволчество при извънредни ситуации ще бъдат създадени съгласно СЦ 2.2. В тях ще се обучават доброволци как да се държат по време на извънредни ситуации, но също така и как да работят за превенция, така че да няма катастрофи, причинени от хората. Екологичните проблеми засягат пряко човешкото здраве и могат да бъдат решени само с активно гражданско участие. Една от дейностите по проект по СЦ 2.2 е провеждането на обучение по ключовата компетентност „Обществени и граждански компетенции“ (Как да бъдем активни?), което включва и знания за поддържане на добро лично и семейно здраве, хигиена и здравословно хранене.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Много слабо въздействие	2	3	0	0	В рамките на организирания творчески лагери младите хора ще бъдат запознати от своите наставници с богатството на автентичната култура на двата региона. Една от основните цели по СЦ 2.2 е да насърчава устойчивото управление и планиране на културния и природния ландшафт. Също така ключови компетентности, включени в цикъла на обучение, са културните компетенции

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							(Межкултурен диалог), като една от целите му е да развие способността за разбиране на икономическите ползи от културните дейности, които се реализират по един от проектите на СЦ 2.2. Семинарите ще бъдат реализирани в рамките на дейностите по проекта по СЦ 2.2 за образование и повишаване на осведомеността относно обучението и опазването на наследството и ландшафта с участието на младежите.
ПО 3 СЦ 3.1	Въздух и климат	Много слабо въздействие	2	0	0	0	От проектите се очаква да имат положителен ефект върху компонента „Въздух и климат“. Особено чрез намаляване на пожарите да се постигне намаляване на замърсяването на въздуха в община Майданпек и околните общини. При пожар голямо количество въглероден диоксид се отделя в атмосферата, а той е най-същественният фактор за изтъняването на озоновия слой, глобалното затопляне и замърсяването на въздуха. С изпълнението на проекта чрез подходяща техника и планирани действия ще се намали честотата на възникване на пожари, ще се ограничи тяхното негативно въздействие. С предвидените дейности за обмен на добри практики и опит във връзка с изграждане на капацитет ще се осигурят ефективност, навременност и адекватност на действията при пожарогасене. Ще се състави също подробен план за предотвратяване на пожари и използването на специализираното оборудване. Чрез предвидените дейности за информация и публичност ще се повиши осведомеността на населението и ще се постигне положителен ефект – повишаване на социалната отговорност.
	Биоразнообразие, фауна и флора	Много слабо въздействие	2	0	0	0	Изпълнението на 2 проекта по СЦ 3.1 ще повлияят положително върху биологичното разнообразие, фауната и флората чрез предотвратяване на пожари , а премахването на последиците ще сведе до минимум отрицателното въздействие на

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							пожарите, което пък ще доведе до положително въздействие върху околната среда. Предвидените дейности по изграждане на капацитет, както и информационните и публични дейности ще повишат общественото съзнание, което ще доведе до положителни резултати - високо ниво на социална отговорност. Също така в рамките на дейностите по проектите по СЦ 3.1 се предвижда поддържане на фауната в реките. Предвижда се и представяне пред обществеността и участие на местните жители в почистването и поддържането на речните потоци, поддържане на чистотата на реките, оформяне на места за пикник, премахване на боклука за по-лесното протичане на водата и залесяване на речните брегове. Оборудването, което ще бъде закупено чрез една от дейностите по проекта, ще предпази от ерозия местните местообитания на растенията и ще предотврати колапса на биологичното разнообразие в целевата зона.
	Води	Много слабо въздействие	2	0	0	0	2 проекта ще имат положителен ефект върху водните ресурси чрез изпълнение на проектните им дейности. Изпълнението на проектите е свързано с пожарите, замърсили въздуха и повечето от замърсяванията се връщат в природата под формата на дъжд, който замърсява водоизточниците. От тази гледна точка предотвратяването на пожари и смекчаването на последиците от тях ще сведе до минимум това отрицателно въздействие върху водата. Почистването на боклука, поддържането и обогатяването на флората и фауната, възстановяването на речните брегове и почистването на речните корита ще повлияят положително на проблемите, свързани с водата. Представянето пред обществеността и участието на местните жители в почистването и поддържането на речните потоци, намаляването на

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							замърсяването на почвата, намаляването на риска от наводнения, възможността за напояване с чиста вода, обособяване на места за пикник, обучение на млади хора, деца и др. ще има положителен ефект върху водните ресурси. Представянето на местното население и участието на местните жители в почистването и поддържането на речните потоци и почвата ще повиши осведомеността по този въпрос. Освен това съвместното обучение за управление и реагиране при извънредни ситуации и създаването на трансгранична мрежа от доброволци в рамките на една от дейностите по проекта могат да се разглеждат като повишаване на осведомеността върху климатичните промени.
	Почва	Много слабо въздействие	2	0	0	0	Пожарите замърсяват въздуха и повечето замърсители се връщат в природата под формата на дъжд, който замърсява почвата. Предотвратяването на пожари и смекчаването на последиците от тях ще сведе до минимум това негативно въздействие. Намаляването на замърсяването на почвата и намаляването на риска от наводнения е една от мерките по дейностите по проекта. Освен това съвместното обучение за управление и реагиране при извънредни ситуации в трансгранична мрежа от доброволци в рамките на една от дейностите по проекта могат да се разглеждат като повишаване на осведомеността за промените в климата.
	Население и човешко здраве	Много слабо въздействие	2	0	0	0	Чрез комплекса от предвидените дейности ще бъде осигурен устойчив модел на противопожарна защита с доставка на специализирано оборудване и с изграждане на капацитет и отговорност. Един от проектите ще допринесе за постигане на дългосрочен и устойчив подход за управление на риска от наводнения за защита на човешкия живот и имущество. Чрез изпълнението на предвидените дейности, проектът ще допринесе за адаптацията към промените в околната среда и на двата

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							партньори по проекта, което води директно до установяване на дългосрочни решения за управление на кризи, свързани с водите. Обучението за адаптиране на политики, стратегии и планове за действие към промените в околната среда е от решаващо значение за постигане на устойчиви резултати.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Неутрално въздействие	2	0	0	0	2 проекта имат положително влияние върху културното и природно наследство и ландшафта.
ПО 3 СЦ3.2	Въздух и климат	Много слабо въздействие	6	1	0	0	6 проекта по СЦ 3.2 ще повлияят положително на въздуха и климатичните условия чрез прилагане на мерки за управление на отпадъците и мерки за намаляване на нивото на замърсяване на въздуха, причинено от вредни емисии. Един от проектите ще има ефект върху намаляването на замърсяването на въздуха чрез разработване на съвместен план за действие за превенция срещу замърсяването на въздуха по река Дунав в трансграничния регион. Големите летни пожари замърсяват въздуха, което ще бъде ограничено със закупеното оборудване за пожарогасене. Дейностите по проекта по СЦ 3.2 са насочени към опазване на горите. Освен това са засадени 34 000 фиданки горски видове. Дърветата абсорбират миризми и замърсяващи газове (азотни оксиди, амоняк, серен диоксид и озон) и филтрират частиците от въздуха, като ги улавят върху листата и кората си. Докато засадените дървета растат, те ще абсорбират въглероден диоксид (CO ₂) (основен парников газ в атмосферата) и ще го трансформират в кислород. Част от дейностите по проекта са свързани с почистване на горски пътища, в резултат на което се създават просеки в гората за осигуряване на директен достъп до горски площи в случай на горски пожари. Проектът ще има ефект върху насърчаването на отговорното поведение на обществеността, включващо гражданите в борбата

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							с изменението на климата чрез разработване на съвместен план за действие за превенция на почвата, въздуха и водата на река Дунав в трансграничния регион на Неготин и Монтана. Проектът по СЦ 3.2 предвижда организиране на пътуващо екоучилище. Една от темите е изменението на климата. В резултат на това младите хора от региона ще развият по-задълбочено разбиране за проблемите на изменението на климата и ще бъдат мотивирани да предприемат действия за борба с изменението на климата.
	Биоразнообразие, фауна и флора	Много слабо въздействие	6	1	0	0	б проекта се очаква да окажат въздействие върху биологичното разнообразие, фауната и флората. Един от проектите ще има ефект върху опазването на биологичното разнообразие чрез създаване на люпилня за застрашени видове есетрови риби и образователен център в България, изследване на община Монтана на застрашени видове есетрови риби и биоразнообразие на река Дунав (от страна на Неготин), редки и защитени модели за подправки и методи за локално и регионално опазване на биологичното разнообразие, доставка на специално оборудване за спасяване на биологичното разнообразие в Дунавския регион с мониторинг и анализ на рибните пасажи и разработване на ГИС система; Проучване и защита на речни видове в река Дунав; Еко форум Биоразнообразие на река Дунав. Обменът на опит и разработването на план за управление ще са от полза за запазването и развитието на биологичното разнообразие, местообитанията и екосистемите; доставката на специализираните превозни средства ще бъде от полза за намаляване на опасностите, възстановяване и съхранение на видовете; информацията към обществеността ще бъде от полза за цялостното обществено познание и грижата за важноста на биологичното

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							разнообразие и екосистемите. Изпълнена е екокампания за защита на видове с природозащитен статус, медоносни и лечебни растения. Със сигурност един от очакваните ефекти е възстановяването на биологичното разнообразие в природните зони и запазването на флората и фауната. Чрез тестване на вода и почви, оценка на нивата на замърсяване, провеждане на почистваща кампания и разпространяване на информация чрез различни комуникационни източници изпълнението на един от проектите ще допринесе за висока добавена стойност по отношение на биологичното разнообразие.
	Води	Много слабо въздействие	5	2	0	0	Очаква се 5 проекта по СЦ 3.2 да имат положителен ефект върху водите, като предвиждат действия за намаляване на замърсяването на подземните води. Доставка на специализирано оборудване за лабораторни изследвания на качеството на водата и почвата ще повлияе пряко на проблемите, свързани с водата. Доставеното оборудване ще бъде използвано за тестване на състоянието на водата и почвата при щетите, причинени от незаконните депа на местните екосистеми. Проектът ще има ефект върху подобряването на екологичното и химичното състояние на водните тела чрез разработване на съвместен план за действие за предотвратяване на почвата, въздуха и водите на река Дунав в трансграничния регион. Чрез минимизиране на ерозията на почвата, намаляване на утайките и абсорбиране на замърсяващи химикали, горите поддържат и подобряват качеството на водата. Горските ниски растения, отпадъците от листа и корените на дърветата улавят утайките и ги предпазват от преместване надолу по водните пътища чрез разработване на съвместен план за действие за предотвратяване замърсяването на

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							почвата, въздуха и водата на река Дунав в трансграничния регион.
	Почва	Много слабо въздействие	5	2	0	0	Очаква се действията, предвидени в 5 проекта, да имат положителен ефект върху опазването / подобряването на почвените условия. Предвижда се да се запази функционалността на почвата чрез извозване на общинските отпадъци; училищни учебни кампании за битовите отпадъци и тяхното събиране и обезвреждане.
	Население и човешко здраве	Много слабо въздействие	6	1	0	0	Всички 7 проекта ще прилагат мерки за предотвратяване на разпространението на болести и замърсяване, като по този начин ще имат положителен ефект върху населението и човешкото здраве чрез оптимизиране на системите за организиране и събиране на битови отпадъци в регионалното депо и предотвратяване на образуването на нерегламентирани сметища чрез популяризиране сред местните общности. Осигуреното оборудване за управление на отпадъците и постоянният мониторинг на качеството на отпадъците и почвата, изпълнявани по проекта, е не само механизъм за контрол, но също така предоставя данни за разработването на общи трансгранични стратегии и политики по отношение на съществуващия проблем. Събраните данни от новата лаборатория също ще бъдат ценни за кампанията за повишаване на осведомеността, представяща на гражданите степента на проблема и ефекта от съответните действия. Разработването на образователна платформа за ученици ще повиши осведомеността на учениците и младите хора по проблемите на околната среда и ще ги насърчи да бъдат част от решението. Насърчаването на екологично отговорно поведение на обществеността е заложено в някои от дейностите по проекта по СЦ 3.2, като например изготвяне на план за предотвратяване на замърсяването в граничната зона, който ще

ПО СЦ	КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42/ЕО)	Очаквани последиви според СЕО	Брой проекти с очаквани последици за околната среда:				Коментари / забележки / предприети мерки
			Положителни (+)	Неутрални (0)	Негативни (-)	Едновременно положителни и отрицателни (+/-)	
							помогне да се актуализира политиката на двете общини в управлението и опазването на околната среда в дългосрочен план. Чрез такава дейност целевите групи по проекти ще повишат своята компетентност за внимателно управление на околната среда.
	Културно / природно наследство и ландшафт	Много слабо въздействие	3	4	0	0	Очаква се 3 проекта по СЦ 3.2 да имат положителен ефект върху културното / природното наследство и ландшафта чрез насърчаване на отговорно екологично поведение на местните общности чрез информационни и обществени кампании за информираност, които се очаква да доведат до опазване на природното наследство в граничния регион, чрез разработване на съвместен план за действие за предотвратяване замърсяването на почвата, въздуха и водата в трансграничния регион, чрез изграждане на образователен лагер за опазване на биологичното разнообразие и речните видове. Изработени са два плана за управление: на природния паметник Чержанска пещера в община Ниш и на защитена местност „Дренето“ в община Ботевград. Извършени са дейности по възстановяване на екосистемите на територията на община Бобов дол в защитена зона от Натура 2000 BG0000298 в Конявска планина. 4 от проектите по СЦ 3.2 се очаква да имат неутрален ефект по този въпрос.

РЕЗЮМЕ

на очакваните последици по шестте компонента на околната среда
въз основа на отговорите, предоставени от водещите партньори
в таблиците за проверка на съвместимостта

Въздействие	Брой проекти	Въздух и климат	Биоразнообразие, фауна и флора	Води	Почва	Население и човешко здраве	Културно / природно наследство и ландшафт
Много слабо въздействие (2)		9 проекта	13 проекта	10 проекта	8 проекта	10 проекта	15 проекта
Неутрално въздействие (1)		17 проекта	13 проекта	16 проекта	18 проекта	16 проекта	11 проекта

РЕЗЮМЕ

на отговорите относно въздействието върху околната среда от
предоставените от водещите партньори таблици за проверка на съвместимостта:

КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42 / ЕО)	Въпроси / индикатори за околната среда	Въздействие (ординална скала 1-10)	Отговори / коментари
Въздух и климат	Дали проектите ще окажат влияние върху намаляването на замърсяването на въздуха?	7 проекта с оценка 2 19 проекта с оценка 1 Средно 1,27	Очаква се най-голям положителен ефект върху намаляването на замърсяването на въздуха да се постигне чрез успешно изпълнение на дейностите по СЦ 1.1 и СЦ 3.2, свързани с опазването на околната среда. Останалите проекти нямат съществен директен принос или

КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42 / ЕО)	Въпроси / индикатори за околната среда	Въздействие (ординална скала 1-10)	Отговори / коментари
			имат неутрално въздействие върху намаляването на замърсяването на въздуха.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху намаляването на емисиите на парникови газове?	4 проекта с оценка 2 22 проекта с оценка 1 Средно 1,15	Очаква се проектите по по СЦ 1.1 и СЦ 3.2 да имат положителен ефект върху намаляването на емисиите на парникови газове. Останалите проекти нямат или имат неутрален ефект върху намаляването на емисиите о парниковите газове.
	Дали проектите ще окажат влияние върху подпомагането на екологосъобразни транспортни средства?	0 проекта с оценка 2 26 проекта с оценка 1 Средно 1,00	Очаква се проектите по всички СЦели да имат неутрално въздействие за промотирането на екологосъобразен транспорт. Останалите проекти нямат или имат неутрален ефект върху промотирането на екологосъобразен транспорт.
	Дали проектите ще имат ефект върху насърчаването на управлението и превенцията на борбата с горски пожари?	3 проекта с оценка 2 23 проекта с оценка 1 Средно 1,12	Проекти по СЦ 3.2, в които са предвидени дейности по изграждането на практически умения за подобряване на превенцията и управление на горските пожари и за повишаване на осведомеността и насърчаване на отговорното поведение на обществеността в борбата с изменението на климата ще имат положителен ефект върху превенцията на борбата с горските пожари.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на отговорно поведение на обществеността чрез включване на гражданите в борбата с изменението на климата?	7 проекта с оценка 2 19 проекта с оценка 1 Средно 1,27	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще допринесат за насърчаване на отговорното поведение на обществеността в борбата с изменението на климата в посока за устойчивото използване на енергията и въпросите, свързани с изменението на климата.
Биоразнообразие, фауна и флора	Дали проектите ще окажат въздействие върху опазването на биологичното разнообразие, местообитанията и екосистемите и свързаните с тях услуги?	10 проекта с оценка 2 16 проекта с оценка 1 Средно 1,38	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 се очаква да имат положителен ефект върху запазването на съществуващите екосистеми в целевия трансграничен регион.
	Дали проектите ще окажат влияние върху намаляването на загубата на биоразнообразие?	6 проекта с оценка 2 20 проекта с оценка 1 Средно 1,23	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще окажат въздействие върху опазването на биоразнообразието, местообитанията и екосистемите.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на отговорно поведение на обществеността чрез включване на гражданите в опазването на биологичното разнообразие и природните територии?	10 проекта с оценка 2 16 проекта с оценка 1 Средно 1,38	Проекти по СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще допринесат за промяна на общественото поведение за опазване на биологичното разнообразие и природните райони.
	Дали проектите ще окажат влияние върху насърчаването на туризма, което	9 проекта с оценка 2 17 проекта с оценка 1 Средно 1,35	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 се очаква да имат дългосрочен ефект върху насърчаване на туризма от изпълнението на

КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42 / ЕО)	Въпроси / индикатори за околната среда	Въздействие (ординална скала 1-10)	Отговори / коментари
	ще осигури висока степен на опазване на природата?		широк набор от меки и инвестиционни мерки по всички приоритетни оси и специфични цели на Програмата.
Води	Дали проектите ще окажат влияние върху подобряването на екологичното и химическото състояние на водните обекти?	5 проекта с оценка 2 21 проекта с оценка 1 Средно 1,19	Най-голям положителен ефект върху екологичното и химическото състояние на водните обекти се очаква от проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчивото използване на водните ресурси?	4 проекта с оценка 2 22 проекта с оценка 1 Средно 1,15	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат дългосрочен ефект върху насърчаването на устойчивото използване на водните ресурси.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчиво използване на устойчив туризъм за опазването на водните ресурси?	5 проекта с оценка 2 21 проекта с оценка 1 Средно 1,19	Проекти по СЦ 2.2р СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху върху насърчаването на устойчив туризъм при опазване на водните ресурси.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на отговорно поведение на обществеността чрез включване на гражданите в устойчиво използване на водите?	8 проекта с оценка 2 18 проекта с оценка 1 Средно 1,31	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2. ще имат ефект върху опазването на водните ресурси чрез кампании за повишаване на осведомеността и насърчаване на отговорно поведение на обществеността.
Почва	Дали проектите ще окажат въздействие върху запазването на функционалността на почвата?	7 проекта с оценка 2 19 проекта с оценка 1 Средно 1,27	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху запазване функционалността на почвата.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчивото използване на почвените ресурси?	5 проекта с оценка 2 21 проекта с оценка 1 Средно 1,19	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаването на устойчивото използване на почвените ресурси.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчив туризъм за опазването на почвата?	6 проекта с оценка 2 20 проекта с оценка 1 Средно 1,23	Проекти по СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху върху насърчаването на устойчив туризъм за опазването на околната среда.
	Дали проектите ще окажат влияние върху насърчаването на отговорно поведение на обществеността чрез обучение и повишаване на осведомеността за опазването на почвата?	7 проекта с оценка 2 19 проекта с оценка 1 Средно 1,27	Проекти по СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху отговорното поведение на обществото по отношение на управлението на риска и опазването на околната среда.
Население и човешко здраве	Дали проектите ще повлияят върху намаляването на болестите, причинени от природни бедствия?	4 проекта с оценка 2 22 проекта с оценка 1 Средно 1,15	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху ограничаването на разпространението на болести, причинени от природни въздействия.

КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (за които последствията за околната среда се оценяват съгласно Директива 2001/42 / ЕО)	Въпроси / индикатори за околната среда	Въздействие (ординална скала 1-10)	Отговори / коментари
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на контрола на свързаните с околната среда рискове и опасности за здравето?	4 проекта с оценка 2 22 проекта с оценка 1 Средно 1,15	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаване на контрола на свързаните с околната среда рискове, които може да повлияят и да причинят опасности за здравето.
	Дали проектите ще окажат влияние върху насърчаването на превенцията на риска и управлението на природните и причинените от човека бедствия?	5 проекта с оценка 2 21 проекта с оценка 1 Средно 1,19	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху превенция на риска и управление на природни и причинени от човека бедствия.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчиво управление на отпадъците, за да се защити човешкото здраве?	6 проекта с оценка 2 20 проекта с оценка 1 Средно 1,23	Проекти по СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаването на устойчиво управление на отпадъците, за да се защити човешкото здраве.
	Дали проектите ще окажат влияние върху насърчаването на екологично отговорно поведение на обществеността чрез включване на гражданите в решаването на екологични проблеми?	7 проекта с оценка 2 19 проекта с оценка 1 Средно 1,27	Проекти по СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаването на екологично отговорно поведение на обществеността чрез включване на гражданите в решаването на екологични проблеми.
Културно / природно наследство и ландшафт	Дали проектите ще окажат въздействие върху защитата и възстановяването на културното и природното наследство?	11 проекта с оценка 2 15 проекта с оценка 1 Средно 1,42	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 1.2, СЦ 1.3, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху защитата и възстановяването на културното и природното наследство.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчиво управление и планиране на културния и природен ландшафт?	9 проекта с оценка 2 17 проекта с оценка 1 Средно 1,35	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 1.2, СЦ 2.2 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаването на устойчиво управление и планиране на културния и природен ландшафт.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на устойчивото използване на природните ресурси за устойчив туризъм?	8 проекта с оценка 2 18 проекта с оценка 1 Средно 1,31	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 1.3, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаването на устойчивото използване на природните ресурси за устойчив туризъм.
	Дали проектите ще окажат въздействие върху насърчаването на отговорно поведение на обществеността чрез обучение и повишаване на осведомеността за опазване и защита на културното наследство и ландшафта?	13 проекта с оценка 2 13 проекта с оценка 1 Средно 1,50	Проекти по СЦ 1.1, СЦ 1.2, СЦ 1.3, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще имат ефект върху насърчаването на отговорно поведение на обществеността чрез обучение и повишаване на осведомеността за опазване и защита на културното наследство и ландшафта

Забележка: В таблицата по-долу е представена информация за постигането на показателите за продукти (по години). В съответствие с чл. 16, т. 3 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1299/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“ както и Приложение II ; РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1303/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 17.12.2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета, информацията за показателите за резултати не се отчита на годишна база. Информацията за постигането им ще бъде събрана през 2023 г. с оглед финалното отчитане на изпълнението на Програмата.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА МЕРКИТЕ, СВЪРЗАНИ С МОНИТОРИНГА И КОНТРОЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Таблицата по-долу дава обобщена информация за постигнатото ниво по СЕО показателите по Програмата за трансгранично сътрудничество INTERREG-ПРАБългария – СърбияССИ 2014ТС1615СВ007, представеното в раздел 10.1 от доклада за СЕО и годишната самооценка на бенефициерите. Стойностите са съгласно поректа на Годишния доклад за изпълнението за 2022 г.

№	Индикатор (наименование)	Мярка, единица	Целева стойност - 2023	Годишна стойност								Източник на данни
				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
ПП 1.1.1	Общ брой реконструирани / реставрирани културни и исторически туристически обекти в допустимата гранична зона	Брой	15	0	0	2	8	1	4	1		ГДИ
ПП 1.1.2	Общ брой малка техническа инфраструктура, насърчаваща посещенията на туристическите атракции	Брой	18	0	1	7	5	5	3	0		ГДИ
ПП 1.1.3	Общ брой създадени / реконструирани съоръжения за хора с увреждания в подпомаганите туристически обекти	Брой	7	0	0	1	2	3	1	0		ГДИ
ПП 1.1.4	Общ брой създадени / модернизирани съоръжения за достъп до информация	Брой	9	0	1	2	3	1,5	2	1		ГДИ
ПП 1.2.1	Брой стратегии за устойчив туризъм/общии планове за действие за туристически дестинации	Брой	6	0	0	1	0	4	2	0		ГДИ
ПП 1.2.2	Общ брой новосъздадени туристически продукти / услуги	Брой	5	0	0	3	0	2	5	2		ГДИ
ПП 1.2.3	Инструменти, разработени и / или внедрени за маркетинг и популяризиране на туристически продукти в допустимата гранична зона	Брой	8	0	0	7	0	3	11	3		ГДИ
ПП 1.3.1	Инициативи за обществена осведоменост, насърчаващи устойчивото използване на природното и културното наследство и ресурси	Брой	20	0	0	0	0	16	5	7		ГДИ
ПП 1.3.2	Инициативи за изграждане на капацитет за капитализиране на общия туристически продукт / услуги	Брой	20	0	0	0	0	14	15	1		ГДИ
ПП 1.3.3	Общ брой съвместни събития, насочени към популяризиране и развитие на общите традиции на граничните райони	Брой	15	0	0	0	0	12	10	5		ГДИ
ПП 2.1.1	Общ брой подкрепени малки инфраструктурни, учебни и информационни обекти, свързани с младежите	Брой	17	0	1	11	5	0	0	2		ГДИ

ПП 2.1.2	Общ брой млади хора, участващи в схемите и инициативите за подпомагане на младежта	Брой	573	0	40	460	73	0	0	0		ГДИ
ПП 2.2.1	Общ брой младежки инициативи за мрежа, подкрепени от програмата	Брой	15	0	0	2	0	15	11	3		ГДИ
ПП 3.1.1	Общ брой съвместни дейности, насочени към създаване на съвместни системи за ранно предупреждение и управление на бедствия	Брой	6	0	0	3	2	0	1	0		ГДИ
ПП 3.1.2	Закупено специализирано оборудване, свързано с управление на бедствия	Брой	15	0	0	3	9	1	2	0		ГДИ
ПП 3.1.3	Общ брой на поддържаните дребномашабни интервенции / инвестиции в зелена инфраструктура за задържане на природните води	Брой	5	0	0	2	0	1	0	3		ГДИ
ПП 3.1.4	Общ брой участници в обучителни дейности по превенция и управление на риска	Брой	600	0	0	183	303	0	60	63		ГДИ
ПП 3.1.5	Население, облагодетелствано от мерки за защита от наводнения	Души	986 113	0	0	808658	1487	0	23184	112052		ГДИ
ПП 3.1.6	Население, облагодетелствано от мерки за защита от горски пожари	Души	1 586 332	0	0	280898	1305434	0	27817	0		ГДИ
ПП 3.2.1	Защитени / Натура 2000 зони в граничния регион с планове за управление, съответстващи на изискванията на ЕС	Брой	2	0	0	0	0	0	0	1		ГДИ
ПП 3.2.2	Общ брой съвместни интервенции, насочени към опазването и възстановяването на екосистемите в ТГС регион, както и запазването и подобряването на качеството на почвата, въздуха и водите	Брой	12	0	0	2	2	1	6	2		ГДИ
ПП 3.2.3	Съвместни инициативи за обучение и повишаване на осведомеността в областта на опазването на природното наследство, биоразнообразието и ландшафта	Брой	15	0	0	2	2	0	11	4		ГДИ
ПП 3.2.4	Инициативи за изграждане на капацитет, обучения, обмен на опит и ноу-хау в областта на устойчивото използване на природните ресурси	Брой	15	0	0	4	0	3	9	3		ГДИ

ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

От резултатите от самооценката, извършена от бенефициерите, може да се обобщи, че всички проекти имат положително или неутрално въздействие върху компонентите на околната среда. От 26 проекта, изпълнявани през 2022 г., общо 12 предвиждат инвестиционни дейности. Повечето от отговорите на бенефициерите показват, че изпълняваните от тях проекти ще имат *неутрален ефект* върху околната среда.

Очаква се въздействието върху различните компоненти на околната среда да бъде постигнато главно чрез следните мерки:

- Най-благоприятното въздействие върху компонента **въздух и климат** да бъде постигнато чрез предвидените дейности по СЦ 3.2 „Опазване на природата”. Те са с акцент върху използването на природните ресурси, насърчаване на опазването на природата в трансграничния регион на Програмата, изпълнение на общи съвместни дейности за ефективно управление на природните ресурси, за възстановяване и опазване на местообиталищата на различни видове, които се намират в защитените зони; насърчаване на отговорното поведение на обществеността, както и създаване на отговорно поведение към опазването на екосистемите на младежите в трансграничния регион. Проектите по СЦ 1.1 и СЦ 3.1 ще имат също положителен ефект върху въздуха и климата, а останалите проекти ще имат неутрален ефект.
- По отношение компонент **биоразнообразие, фауна и флора**, проекти по СЦ 1.1, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 ще допринесат за постигане на положителен ефект. Повечето от проектните дейности имат неутрален ефект, тъй като не предвиждат директни интервенции в защитените природни зони, а предвиждат предимно изграждане на отговорно поведение чрез обучителни курсове за опазване и възстановяване на природното богатство. Очакванията са, че дейностите по ПО 3 косвено влияят върху опазването на биоразнообразието, местообитанията и екосистемите чрез превенция на пожари и спасителни мерки, както и дейностите, свързани с управлението на отпадъците.
- Що се отнася до въпросите, свързани с компонента **води**, изпълняваните проекти по СЦ 1.1, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 имат положителен ефект върху екологичното и химическото състояние на водните ресурси чрез намаляване на замърсяванията на водите, причинени от наводнения и депониране. Освен това предвидените дейности за малкомащабни инфраструктурни инвестиции, закупуването на модерно обарудване, както и повишаване на осведомеността и насърчаване на отговорното поведение на обществеността за необходимостта от намаляване и преработване на отпадъците, както и от управление на отпадъците и водите въздейства косвено върху отговорното поведение на населението по опазването на водните ресурси и устойчивата им употреба.
- По отношение на компонента **почва**, повечето от проектите ще имат неутрален ефект върху запазването на почвените ресурси. Проектите по СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2 включват мерки за по-добро управление на отпадъците в трансграничния регион, с което се очаква да се постигне положителен

ефект върху функционалността на почвата и осъществяване на ефективен контрол върху нелегалните сметища. Освен това проектните дейности за повишаване на осведомеността за опазването на почвата ще имат положителен ефект в бъдеще.

- Очакваният положителен ефект върху компонента **население и човешко здраве** е свързан главно с очакваните резултати от изпълнението на проектите по СЦ 1.3, СЦ 2.2, СЦ 3.1 и СЦ 3.2. Останалите проекти имат неутрално въздействие върху населението и човешкото здраве. Ако вземем предвид, че наводненията, пожарите и незаконните сметища са предпоставки за разпространение на болести, проектите по ПО 3 ще имат позитивен косвен ефект върху човешкото здраве. Те ще насърчат създаването на отговорно поведение на широката общественост към контрола на свързаните с околната среда и свързаните с човека рискове и рискове за здравето. Повишаването на отговорността чрез провеждане на обучения на местни и регионални институции по въпросите за околната среда е важно, защото положителен ефект върху здравето би допринесло управлението на защитените ареали и депата за отпадъци.

По втората покана за набиране на проектни предложения повечето проекти ще имат значимо въздействие върху **културно / природно наследство и ландшафт**. Повечето проекти в проектните си дейности възстановяват и консервират обекти от културно или природно наследство. Освен това предвидените меки мерки, с които се популяризират и промотират културното и природно наследство (например обучителни курсове, културни празници или събития, информационни материали и др.), ще информират обществеността за възможните начини за опазване и консервация на културното и природното наследство. Опазването на природното и културното наследство, като например опазването и поддръжката на обекти от материално и нематериално природно, историческо и културно наследство, също имат значимо влияние върху разглеждания компонент.

Следвайки препоръките от Становището по екологичната оценка, в проектите, които се изпълняват по втората покана, не са включени никакви дейности от типа „сафари“ или „оф-роуд“ проследяване и мониторинг на редки и застрашени видове. Също така одобрените дейности са съгласно националното законодателство за съответния вид строителни дейности (включително такива по развитие на туризма, опазване и реставрация на природни и културни обекти, управление на отпадъци и др.) и в съответствие с изискванията за третиране на отпадъчни води.

Като заключение може да се обобщи, че проектите по всички СЦ по втората покана за набиране на проектни предложения имат положителен ефект върху компонентите на околната среда. Проектите по СЦ 1.1., СЦ 3.1 и СЦ 3.2 влияят върху всички компоненти за околната среда от въпросника и показват най-значим ефект.

Всички препоръки, залегнали в Становището по екологична оценка, издадени от Министерството на околната среда и водите на България, бяха стриктно спазени на всеки етап от подаването, оценката и подбора на проекти за финансиране по Програмата за ТГС Interreg-ИПП България-Сърбия 2014-2020, и към настоящия момент може да се заключи, че не е необходимо

прилагането на коригиращи мерки, тъй като всички проекти са в съответствие с очакванията на СЕО доклада.